

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Henryk Gradzik (sprawozdawca)

SSN Józef Szewczyk

w sprawie skazanego M.B.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 21 listopada 2017r., bez udziału stron, w trybie art. 544§3 kpk,
wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 października 2013 r., sygn. akt II AKzw (...), utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w B. z dnia 16 września 2013r., sygn. akt V Kow (...)

p o s t a n o w i ł

1. oddalić wniosek

2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. A.G.S. – Kancelaria Adwokacka „C.” w W., jako obrońcy z urzędu, kwotę 442,80 (czterysta czterdzieści dwa złote osiemdziesiąt groszy), w tym 23% VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie wniosku o wznowienie postępowania;

3. zwolnić skazanego od ponoszenia kosztów postępowania wznowieniowego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 września 2013r., sygn. V Kow (...) Sąd Okręgowy w B. V Wydział Penitencjarny odwołał warunkowe przedterminowe zwolnienie udzielone skazanemu M.B. postanowieniem Sądu Okręgowego w B. z dnia 6 października 2011 r., sygn. V Kow (...) i zarządził wykonanie reszty

nieodbytych kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w B. z dnia 15 kwietnia 2010 r., sygn. III K (...).

Po rozpoznaniu zażalenia wniesionego przez skazanego Sąd Apelacyjny w G. postanowieniem z dnia 29 października 2013 r., sygn. II AKzw (...) utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

W dniu 7 sierpnia 2017 r. obrońca skazanego M.B. adw. A. G. – S. złożyła wniosek o wznowienie postępowania zakończonego wskazanym wyżej prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego. Domagała się uchylenia tego postanowienia oraz poprzedzającego go postanowienia Sądu Okręgowego i przekazania sprawy w kwestii odwołania warunkowego zwolnienia – temu Sądowi do ponownego rozpoznania w pierwszej instancji.

Jako podstawę prawną wskazano we wniosku przepis art. 540 § 2 k.p.k. Zgodnie z jego brzmieniem postępowanie wznowia się na korzyść strony, jeżeli Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą przepisu prawnego, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. Autorka wniosku odwołała się do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 lipca 2013 r., sygn. SK 9/10, w którym orzeczono, że „art. 75 § 1 k.k. ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553 ze zm.) w zakresie w jakim nie przewiduje możliwości odstąpienia przez sąd od zarządzenia wykonania kary w sytuacji, gdy wobec skazanego ponownie orzeczono karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, jeżeli przemawiają za tym szczególne względy, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej” (Z.U. 2013/6A/79). Zdaniem skarżącej wyrok Trybunału Konstytucyjnego powinien odnosić się także do art. 160 § 1 k.k.w. Oba bowiem przepisy, czyli art. 75 § 1 kk, którego wyrok TK dotyczy bezpośrednio, jak i art. 160 § 1 k.k.w., regulują podobne sytuacje prawne, tj. formułują przesłanki odwołania korzystnych dla skazanego orzeczeń, w pierwszym wypadku – warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności, w drugim – warunkowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności. W stanie prawnym obowiązującym w czasie orzekania wobec skazanego M.B. w przedmiocie odwołania warunkowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności oba te przepisy zawierały analogiczne uregulowania. Przewidywały odpowiednio –

zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności oraz odwołanie warunkowego zwolnienia z reszty kary, jeśli w okresie próby skazany popełnił przestępstwo umyślne, za które orzeczono prawomocnie karę pozbawienia wolności. Była jedna tylko różnica wyrażająca się w tym, że w art. 75 § 1 k.k., przesłankę zarządzenia wykonania kary stanowiło popełnienie przez skazanego w okresie próby przestępstwa podobnego. Obrońca skazanego M.B. utrzymywała, że pomimo, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego w sprawie SK 9/10 dotyczy wprost art. 75 § 1 k.k., to podstawa wznowienia postępowania określona w art. 540 § 2 k.p.k. powinna być interpretowana szeroko, a zatem dotyczyć „tożsamyh przepisów wykonawczyh”.

Odnosząc się do wniosku obrońcy skazanego prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o jego oddalenie.

Rozpoznając wniosek Sąd Najwyższy zważył:

Jeśli przesłanką upatrywania powodu wznowienia postępowania w niniejszej sprawie na podstawie art. 540 § 2 k.k. jest treść przytoczonego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego, to już na wstępie należy zauważyć, że skarżąca pomija istotny jego fragment. W wyroku nie stwierdza się przecież, że przepis art. 75 § 1 k.k. (w ówczesnym brzmieniu) jest generalnie sprzeczny z Konstytucją. Wszak wynika z niego to tylko, że niekonstytucyjność przepisu przejawia się w tym, iż nie dopuszczał on możliwości odstąpienia od obligatoryjnego zarządzenia wykonania zawieszanej kary pozbawienia wolności, gdy przemawiałyby za tym szczególne względy. W tym właśnie zakresie wyrok TK podważał konstytucyjność obligatoryjnego, wręcz automatycznego zarządzania wykonania kary w razie popełnienia przez skazanego podobnego przestępstwa umyślnego, za które orzeczono prawomocnie karę pozbawienia wolności. Dążąc zatem do wznowienia postępowania zakończonych prawomocnym orzeczeniem w przedmiocie odwołania warunkowego zwolnienia, *per analogiam* do wyroku TK, skarżąca powinna była wykazać, że „szczególne względy” przemawiały za odstąpieniem od obligatoryjnego odwołania warunkowego zwolnienia wobec skazanego M.B.. Na tego rodzaju okoliczności w ogóle nie wskazuje się we wniosku. Już w tym aspekcie interpretacja art. 540 § 2 k.p.k. w nawiązaniu do wyroku TK jest w realiach sprawy nieuprawniona.

Wniosek o wznowienie postępowania nie zasługuje jednak na uwzględnienie z przyczyn zasadniczych. Trzeba podkreślić, że zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności (art. 75 § 1 k.k.) i odwołanie warunkowego zwolnienia z reszty kary pozbawienia wolności (art. 160 § 1 k.k.w.) są odrębnymi instytucjami prawnymi regulowanymi w różnych ustawach. Przesłanki zastosowania obu tych przepisów były podobne, ale jednak różniły się w istotnej mierze. Odwołanie warunkowego zwolnienia następowało w zakresie szerszym, gdyż obejmowało wszystkie sytuacje ponownego skazania za przestępstwo umyślne na karę pozbawienia wolności, a nie wyłącznie za umyślne przestępstwo podobne, co przewidywał przepis dotyczący zarządzenia wykonania kary. Taka była wola ustawodawcy. Nie można więc rozciągać znaczenia i mocy oddziaływania wyroku Trybunału Konstytucyjnego, którego przedmiotem była tylko kwestia konstytucyjności art. 75 § 1 k.k., na przepis regulujący inną, choćby w pewnym sensie podobną instytucję prawną. Stanowiłoby to nadużycie, nie znajdujące uzasadnienia w obowiązującym prawie. Należy więc przyjąć przy stosowaniu prawa, że każdemu przepisowi prawa przysługuje domniemanie zgodności z Konstytucją, o ile nie zostanie ono podważone w sposób wyraźny orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego. Raz jeszcze zatem należy stwierdzić, że w czasie podejmowania prawomocnego rozstrzygnięcia o utrzymaniu w mocy postanowienia odwołującego warunkowo zwolnienie skazanego M.B. z reszty kary pozbawienia wolności, nie było prawnej możliwości odstąpienia od takiego orzeczenia, skoro skazany w okresie próby popełnił przestępstwo umyślne, za które orzeczono prawomocnie karę pozbawienia wolności. Upatrywanie przez skarżącą podstawy do wznowienia postępowania w art. 540 § 2 k.p.k. było nieuzasadnione. W tym stanie rzeczy wniosek podlegał oddaleniu.

Orzeczenie o zasądzeniu na rzecz obrońcy z urzędu skazanego wynagrodzenia za sporządzenie wniosku o wznowienie postępowania wydano na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 16 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze, a o zwolnieniu skazanego od kosztów postępowania wznowieniowego – na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 639 k.p.k.

